

משרד החינוך

ולְשִׁמְחָה מֵהֲנֵה עֲשֶׂה (קהלת ב, ב) פורים בעת מלחמת חרבות ברזל

מבוא

עניינם של חודש אדר בכלל ושל חג הפורים בפרט הוא השמחה.

בכל שנה, אנו המחנכים מרבים לעסוק בשאלה **כיצד מגיעים לשמחה אמיתית, משמעותית, שמחה שהיא פנימית ושאינה תלויה בגורמים חיצוניים.**

השנה נוסיף ונתלבט בשאלה **כיצד ייראו אירועי פורים בבית הספר שלנו בעת מלחמה.**

ראוי לנהל שיח עם התלמידים על שתי שאלות אלו.

נכוון את השיח למחשבה איך לארגן השנה את האירועים שמלווים את פורים כך שיהוו מקור כח של שמחה משמעותית מיטיבה ומחזקת.

מטרות

1. מצווה להיות בשמחה תמיד – לעמוד על משמעותה של השמחה במיוחד בעת משבר ואתגר.
2. לעודד את התלמידים ליזום פעולות שמגבירות תחושה של שמחה אמיתית גם בעת קושי ומלחמה.

משרד החינוך

שלב א': בואו נדבר על שמחה - במליאה

מהי שמחה?

מהי שמחה?

- שתפו בלוח שיתופי דיגיטלי (כדוגמת פאדלט) סרטונים, שירים, טקסטים או תמונות שמבטאים בעיניכם שמחה או מסייעים להרגיש שמחה.
- שתפו במשהו שהעלה מישהו מחבריכם וריגש/שימח אתכם.

שמחת פורים השנה

- מהם האירועים והפעולות שמאפיינים את אירועי פורים בכל שנה? שתפו.
- לדעתכם, האם אירועים ופעולות אלה מתאימים השנה? הסבירו.
- לדעתכם, כיצד מגיעים לשמחה אמיתית משמעותית?

שלב ב': "אני לא מרשה לכם לשקוע בעצב" - במליאה

"אני כותב לכת את ההודעה הזו בדרכי לבסיס. את אתם קוראים את זה כנראה שקרה לי משהו. כמו שאתם מכירים אותי, כנראה אין מאושר ממני כרגע. לא סתם הייתי ממש לקראת העצמת החלום שלי בקרוב. אני שמח ומודה על הזכות שתהיה לי להגן על הארץ היפה שלנו ועל עם ישראל."

עם את יקרה לי משהו, אני לא מרשה לכת לשקוע בעצב. הייתה לי הזכות להעביר את החלום והייצוג שלי ומהיו בטוחים שאני מסתכל עליכם מלמעלה ומחייך חיוך ענק. כנראה שאם איך סבא ונשלים קצת בערבים, כל אחד יספר על החוויות שלו ומה השתנה בין מלחמה למלחמה. אולי עם נדבר קצת פוליטיקה, נשאל אותנו מה דעתו.

את חס וחלילה אתם יושבים שבעה, תהפכו אותה לשבוע של חברים, מספחה וכיף. שיהיה אוכל, פסטי כמובן, בירות, שתייה מתוקה, ארעינים, תה וכמובן כמובן צוליות של אמא. תעשו צחוקים, תשמעו סיפורים, תפגשו את כל שאר החברים שלי שצוד לא ראיתם. וואלה? מקנא בכם. הייתי רוצה לשבת עם לראות את כולם...

אני אכיד את זה שוב, יצאתי מהבית בלי שבכלל לזמנתי למילואים. אני מלא דאווה ותחושת שליחות ומחיד אמרתי שאם אצטרק למות הלוואי וזה יהיה בהגנה על אחריכם ועל המדינה. ירושלים, הפקדתי שומרים, שיום יביא ואהיה אחד מהם.

(מתוך צוואתו של בן לוסמן הי"ד)

שאלות לדיון

1. מהו המסר שבן ביקש להעביר למשפחתו?
2. מה לדעתכם עשוי לסייע למשפחתו של בן לממש את צוואתו להיות בשמחה?
3. מהו לדעתכם המסר שאנו, כפרטים וכחברה, יכולים לאמץ מצוואתו של בן?
4. מה בידינו לעשות כדי לקיים את צוואתו זו?

שלב ג': מוכרחים לשמוח - לימוד בקבוצות

"מְצוּה גְדוֹלָה לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד וּלְהִתְגַּבֵּר לְהִרְחִיק הָעֲצָבוֹת וְהַמָּרָה שְׁחָרָה בְּכֹל כַּחוֹ וְכֹל הַחוֹלָאֵת הַבָּאִין עַל הָאָדָם, כֹּלָם בָּאִין רַק מִקְלָקוּל הַשְּׂמִיחָה... וְהַכֵּלֵל, שְׂצָרִיךְ לְהִתְגַּבֵּר מְאֹד בְּכֹל הַכַּחוֹת לְהִיּוֹת אַךְ שִׂמְחָה תָּמִיד, כִּי טָבַע הָאָדָם לִמְשָׁךְ עֲצָמוֹ לְמָרָה שְׁחָרָה וְעֲצָבוֹת מְחַמֵּת פְּגָעֵי וּמִקְרֵי הַזְּמַן וְכֹל אָדָם מְלֵא יְסוּרִים, עַל כֵּן צָרִיךְ לְהִכְרִיחַ אֶת עֲצָמוֹ בְּכַח גְּדוֹל לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד וּלְשִׂמְחָה אֶת עֲצָמוֹ בְּכֹל אֲשֶׁר יוּכַל וְאֶפְלוּ בְּמִלֵּי דִשְׁטוּתָא (דְּבָרֵי צְחוּק)".

(ליקוטי מוהר"ן, חלק ב, כד)

"מובא בתיקוני זוהר, שפורים כיום הכיפורים. כמו שהתענית והתשובה שביום כפור חובה לקיימם מפני גזרת הקב"ה, כן גם שמחת פורים. לא רק אם האדם עצמו בשמחה צריך הוא לשמח, אלא אף אם הוא בשפלות ובשבירת הלב, המוח וכל רוחו נרמס, חוק הוא שצריך, על כל פנים, איזה ניצוץ של שמחה להכניס אל ליבו... וכן גם ממעלה למטה: כמו שביום הכפורים "עיצומו של יום מכפר", כן גם בפורים. אף שלא היה האיש הישראלי בשמחה כפי שצריך להיות וממילא כל עבודתו שבפורים לא הייתה בשלמות, מכל מקום, הישועה והשמחה שהפורים פועל על ישראל גם עתה פועל ועושה".

(האדמו"ר מפיאסצנה, הרב קלנימוס קלמיש שפירא, בספרו "אש קודש" שנכתב בגיטו ורשה, פורים ת"ש)

אפילו כשהגוף שבור ורצוץ, והנפש מבוהלת ופצועה,
במכאובים רבים, רוחניים וגשמיים,
אין הנעימות הרוחנית מפסיקה מלתת את דובשה ואת מתיקותה.
והאדם, שמסוגל להרגיש את העולם הרוחני,
זוכה לרוגע ולעונג פנימי, גם בעתות משבר וחשכה.

(על פי אורות הקודש ג, קעד)

שאלות לדיון:

1. מה מחדש ר' נחמן מברסלב בדבריו על השמחה?
2. איזו מסקנה עולה מההשוואה של פורים ליום הכיפורים בדבריו של האדמו"ר מפיאסצנה?
3. מהו לדבריו הכוח המיוחד של יום הפורים?
4. מהי ההצעה של הרב קוק באורות הקודש?
5. כיצד לדעתכם ניתן ליישם רעיונות אלה בחיינו בזמן מלחמה?

שלב ד': שמחת הנתינה - לימוד בקבוצות

חזל במסכת שבת (דף ל' ע"ב) לימדונו "שאין שכינה שורה לא מתוך עצלות ולא מתוך עצבות... אלא מתוך דבר שמחה של מצוה".

1. כיצד אתם מבינים את דברי חזל במסכת שבת?
2. האם אתם מזדהים עם קביעה זו? הסבירו.
3. איך אתם מבינים את המשפט של האדמו"ר מפיאסצנה "הדבר הכי גדול בעולם הוא לעשות טובה למישהו אחר"?
4. כיצד לדעתכם משפיעה הנתינה על הנותן, במיוחד במצב של קושי ומשבר?
5. מה דעתו של הרמב"ם בנוגע לנתינה? מדוע לדבריו מצוות מתנות לאביונים חשובה מכל מצוות הפורים?

הגיבן הקדוש – אהרן רזאל

כתב הרמב"ם: "מוטב לאדם להרבות במתנות אביונים מלהרבות בסעודתו ובשלוח לרעיו, שאין שם שמחה גדולה ומפוארה אלא לשמח לב עניים ויתומים ואלמנות וגרים, שהמשמח לב האומללים האלו דומה לשכינה, שנאמר (ישעיהו נז, טו): לְהַחֲיוֹת רוּחַ שְׁפָלִים וּלְהַחֲיוֹת לֵב נִדְכָּאִים" (רמב"ם, הלכות מגילה וחנוכה, ב, יז).

שלב ה': פורים בעת מלחמה - דיון במליאה

המנחה יכוון את השיח למחשבה איך לארגן השנה את האירועים שמלווים את פורים כך שיחזקו את המעגלים השונים – את הפרט, את המשפחה, את הקהילה ואת עם ישראל.

1. לאור המחשבות והתובנות שעלו בפעילות, כיצד לדעתכם צריכים להיראות אירועי פורים בעת מלחמה – בכיתה, בבית הספר, במעגל המשפחתי והקהילתי?
2. למדנו שיש בכוחה של נתינה להרבות שמחה. הציעו דרכים ופעולות נוספות העשויות לחזק את השמחה ולהוסיף אור וטוב בימים אלה.

